

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Voorlopige redactie-commissie: de professoren P. Deddens, B. Holwerda, H. J. Jager en C. Veenhof.
Het nadrukken van de inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Ds R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Ds D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr. Dr J. Meulink, Enschede; Ds H. M. Mulder, Kampen; Rudolf van Reest; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smalk, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. P. DEDDENS, Spoorakade 7, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.50 per halfj., buitenl. f 11,— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: De kerk en haar diensten, 12. — Kerkelijk leven: De nieuwe Kerkorde van de Ned. Herv. Kerk en de Geref. Bond. — Nog steeds „tussen ja en neen“. — Orgelfonds-erschuld. — Ook Prof. Holwerda weggenomen. — Op en om 't kerkplein: Kiezers en gekozenen. — Onder de streep: Aris, Adji, Nani en Gondé.

— Opvoeding en Onderwijs: De plaats van onze kinderen naar de H. Schrift, 4 slot. — Lit. en Kunst: Het publiek vermaakt. — Vakwetenschap en Praktijk: Christelijke geneeskunst, 7. — Boekbespreking. — Persschouw. — Kerknieuws.

rende niet hooren, noch ook verstaan (Matth. 13: 13). Zoo wordt binnen de afvallige kerk van den ouden dag de nieuwtestamentische kerk reeds aanvankelijk gevormd. De afscheiding is nog niet onmiddellijk voltrokken. Die voltrekt zich pas wanneer in de afvallige kerk de maat der zonde vol geworden is, uitkomend in de officiële definitieve verwerping van Jezus van Nazareth als den Christus der Schriften.

De kerk en haar diensten (Art. 28 N.G.B.)

HOOFDARTIKEL

XII. HET AMBT ALLER GELOOVIGEN

4. En opdat dit te beter mocht onderhouden worden, zoo is het ambt aller geloovigen, volgens het Woord Gods, zich af te scheiden van degenen, die niet van de Kerk zijn en zich te voegen tot deze vergadering, het zij op wat plaats dat God ze gesteld heeft.

Het bewaren van de eenheid der Kerk, het buigen voor de onderwijzing en de tucht der Kerk, het dienen van de opbouw der broeders, geschiedt te beter door afscheiding van degenen die niet van de Kerk zijn. Zulke afscheiding is het ambt aller geloovigen. Met dit ambt aller geloovigen wordt niet bedoeld hetgeen wij gewoonlijk onder het ambt der geloovigen verstaan. Het ambt der geloovigen wordt omschreven in Zondag 12 van den Heid. Cat. Daar wordt eerst gesproken over den ambtsnaam van den Middelaar: Christus, en vervolgens wordt gevraagd: Waarom wordt gij een christen genaamd, waarop geantwoord wordt: Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus en alzoo Zijner zalving deelachtig ben, opdat ik Zijn naam belijde, en mijzelf tot een levend dankoffer Hem offere, en met een vrije en goede consciëntie in dit leven tegen de zonde en den duivel strijde en hierna in eeuwigheid met Hem over alle schepselen regeere.

Dit ambt der geloovigen is dus de gansche breede roeping die we als christenen, als geloovigen hebben. En zeer zeker is daarvan ook een onderdeel de roeping, die we hebben ten aanzien van de kerk en haar reformatie.

Hier in art. 28 heeft het woord „ambt“ echter eenvoudig de betekenis van „plicht, taak, roeping“; het is de plicht der geloovigen zich af te scheiden van degenen, die niet van de Kerk zijn. De oudste Nederlandsche tekst der geloofsbelijdenis heeft: dit is aller geloovighen schuldigher plicht. Een tekst uit 1583 heeft: officie, van het Latijnsche woord officium, plicht. De Latijnsche tekst heeft hetzelfde woord officium, en de Fransche tekst heeft devoir, dat eveneens plicht beteekent.

Deze plicht der geloovigen is wel een onderdeel van het „ambt der geloovigen“, maar de uitdrukking „ambt der geloovigen“ komt hier niet voor als min of meer technische term. Er had ook kunnen staan: „... zoo is het de plicht der geloovigen...“

De uitdrukking: opdat dit te beter onderhouden worde..... is niet zoo gemakkelijk te verklaren. „Dit“ ziet terug op de eenheid en de gemeenschap der kerk. Die eenheid en gemeenschap worden te beter onderhouden door afscheiding van degenen die niet van de Kerk zijn. Ze kunnen dus ook eenigermate, tot op zekere hoogte onderhouden worden zonder afscheiding. Wanneer in de kerk ook plaats gelaten of geboden

wordt aan degenen, die niet van de kerk zijn, dan kan er tusschen de geloovigen nog wel eenigermate, tot op zekere hoogte onderhouding van de eenheid en gemeenschap der kerk zijn. Wanneer een kerk tot verval begint te komen, hoe langer hoe minder de tucht geëfend wordt, hoe langer hoe meer ruimte gelaten wordt aan het ongeloof, dan kan er onder de ware geloovigen nog wel bestaan onderhouding van de eenheid en gemeenschap der kerk. Zij komen juist in zulke tijden bij elkaar, trekken op elkaar aan, om met elkaar het verval der kerk te bespreken en zich te beraden op wat hun te doen staat, om zich te bezinnen op den eisch van het Woord des Heeren in de concrete situatie waarin zij zich als kerkleden bevinden, om de in verval zijnde kerk op te roepen tot wederkeer in gehoorzaamheid. Zoo werd in de afvallige Joodsche kerk in de dagen van Jezus' omwandeling op aarde de eenheid en de gemeenschap der kerk onderhouden door de ware geloovigen die Jezus van Nazareth aanvaardden als den Christus der Schriften. Jezus riep eerst het gansche volk Israël op tot geloof en bekeering, gelijk vóór Hem Zijn heraut Johannes den Dooper had gedaan. Maar later gaat zich binnen het volk Israël hoe langer hoe meer een bepaalde kring aftekenen, het begin van de nieuwtestamentische gemeente. In Matth. 13 lezen we, dat Jezus begon in gelijkenissen te spreken, met de bedoeling, dat tengevolge daarvan zich een schifting zou gaan voltrekken. De groote massa hoorde Hem wel gaarne als een groot profeet, volgde Hem wel na als een machtig wonderdoener, maar zij stelde Hem toch principieel op één lijn met de knechten-profeten. En dan gaat Jezus in gelijkenissen spreken. Hij gaat de openbaring van het koninkrijk der hemelen verborgen in het kleed der gelijkenis, opdat aan het licht treden zal wie Hem waarlijk wil gelooven en volgen. De groote massa, deze prediking niet verstaande, gaat zich nu van Hem afwenden, maar de discipelenkring, die tot aanvankelijk geloof gekomen is, ontvangt verdere openbaring. Deze kring ontvangt niet alleen de gelijkenissen, maar ook haar verklaring. Deze kring is door de prediking geprikkeld tot vragen, teneinde verder in te dringen in de verborgenheden van het koninkrijk. Deze kring heeft, en daarom wordt hem gegeven. Maar de groote massa, die niet heeft, bij wie niet aanwezig is een begin van geloof in Jezus als den Christus, die daarom door de prediking in gelijkenissen ook niet geprikkeld is tot verder vragen, keert zich nu van Jezus af. Van haar wordt genomen ook wat zij had. Zij had Jezus van Nazareth, den prediker van het Evangelie des koninkrijks, maar die Jezus van Nazareth wordt nu van haar afgenomen, want zij kan Zijn prediking niet meer vatten en niet meer waardeeren.

Dat was de bedoeling. Want op de vraag der discipelen waarom Jezus door gelijkenissen ging spreken, kwam als antwoord: Daarom spreek ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en ho-

Zoo is het ook in de latere kerkhistorie niet onmiddellijk roeping zich af te scheiden, wanneer symptomen van verval zich voordoen in de kerk. De maat der zonde is nog niet direct vol. Dat is het geval wanneer de kerk-in-den-afval officieel gaat uitwerpen degenen die haar bestraffen om haar gebreken. Dan is er geen plaats meer voor het Woord des Heeren dat oproept tot bekeering. Zoolang nu dit nog niet het geval is, maar intusschen het vervalproces zich voortzet in al verdere verlaten van het Woord des Heeren, kan er nog eenige onderhouding van de eenheid en de gemeenschap der kerk zijn bij de ware geloovigen. Maar dat kan niet altijd blijven duren. Het kerkkarakter gaat hoe langer hoe meer teloor. En wanneer tenslotte geen afscheiding meer plaats vindt, komt er van het onderhouden van de eenheid en gemeenschap der kerk op den duur niets meer terecht.

We zien dat wel in het Ned. Herv. kerkgenootschap. Vele ware geloovigen zijn niet meegegaan met de afscheidingen die zich in de vorige eeuw hebben voltrokken (Afscheiding en Doleantie). Zij bleven achter in het genootschap, dat ook plaats gunde aan degenen, die niet van de kerk waren en ware geloovigen en getrouwe ambtsdragers vervolgde. Deze niet zich afscheidende ware geloovigen, de orthodoxen, vormden in het genootschap een eigen richting, vormden den Gereformeerden Bond. Zij wilden reformeeren in de kerk. Op plaatsen met een vrijzinnigen predikant richtten zij z.g. evangelisaties op, waarin zij samenkwamen om gesticht te worden in het geloof door Schriftgetrouwe prediking. En in hun apart samenkomen protesteerden zij tegen de vrijzinnigheid van de plaatselijke kerk. Maar daarmee verliezen zij veelal hun doel: reformatie binnen de kerk, uit het oog. Zij zijn op den duur zoo gewend geraakt aan hun eigen samenkomsten en aan hun samenleven binnen dien apart vergaderenden kring, dat de reformatie der plaatselijke kerk hun weinig meer ter harte gaat, en dat zij, wanneer eens de kerkeraad werd omgezet en een orthodox predikant beroepen zou worden, liefst maar aan hun eigen kringetje en hun eigen samenkomsten zouden vast houden.

Mij is een geval bekend van twee vlak tegen elkaar aan liggende plaatsen, elk met een vrijzinnig predikant en met een gezamenlijke z.g. evangelisatie. De evangelisatie was officieel gevestigd in een der beide plaatsen, maar het gebouw waar de samenkomsten gehouden werden stond vlak aan de grens. Op een vraag aan een der bestuursleden wat zij zouden doen wanneer eens een orthodox predikant beroepen zou worden ter plantse waar het gebouw stond was het antwoord: Dan gaan we het gebouw verplaatsen naar de andere zijde van de grens en we gaan gewoon door. Daar was dus het doel: reformatie der plaatselijke kerk, uit het oog verloren. Het eigen kringetje moest blijven bestaan. Niet de eenheid en gemeenschap der kerk werden nagestreefd.

Trouwens, we zien in onze dagen wat er van den Gereformeerden Bond terecht komt. Indien er nog protest is tegen de invoering van de nieuwe, Barthiaansche kerkorde, dan is het maar een zwak protest, in niet veel meer dan woorden bestaande. En zoo onderhoudt men niet de eenheid en de gemeenschap der